

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ У ФОРМУВАННІ ПРИБУТКУ СТРАХОВИКА

Крикуненко О.С., Березіна С.Б.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

В статті досліджено сутність інноваційної страхової послуги. Виявлено переваги застосування інновацій в сфері автострахування. Вивчено зарубіжний досвід впровадження інновацій у страхову сферу. Охарактеризовані теоретичні аспекти впливу інноваційних страхових послуг на фінансовий результат страховика. Визначено можливості та перспективи впровадження вітчизняними страховими компаніями високих технологій з метою управління прибутком.

Ключові слова: страхова компанія, інновація, управління прибутком, страхова послуга, автострахування.

Постановка проблеми. Ринок страхових послуг в Україні знаходиться на етапі становлення та розвитку, так само як і інші складові ринкової інфраструктури. На сьогоднішній день економічно розвинені країни застосовують інноваційні методи впливу на доходи та витрати страховика, серед яких і запровадження інноваційних продуктів в страхуванні. Тому вивчення закордонного досвіду та дослідження перспектив впровадження інноваційного страхування на вітчизняному ринку страхування є актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у дослідження фінансово-економічної діяльності страховика та особливості формування доходів і витрат страховика зробили такі вітчизняні і зарубіжні вчені, як В.Д. Базилевич, О.І. Барановський, Н.М. Внукова, О.О. Гаманкова, Т.Є. Гварліані, О.А. Гвозденко, В.Б. Гомелля, Н.Б. Грищенко, В.І. Грушко, О.Д. Заруба, О.М. Зубець, М.С. Клапків, В.В. Корнєєв, К.Г. Облій, Л.А. Орланюк-Малицька, С.С. Осадець, Р.В. Пікус, В.К. Райхер, Л.І. Рейтман, Т.А. Ротова, А.С. Руденко, В.І. Сребровський, К.Є. Турбіна, Т.А. Федорова, В.В. Шахов, Я.П. Шумелда, Р.Т. Юлдашев, С.І. Юрій, С.Ю. Янова та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відзначаючи вагомий результат досліджень зазначених авторів, слід зазначити необхідність подальшого обґрунтування важливості використання страховими компаніями інноваційних технологій та страхових продуктів, а також визначення рівня їх розвитку в Україні та світі.

Метою статті є дослідження інноваційних методів управління прибутком страховика, а також їх розвитку в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні на страховому ринку розвинених країн широко використовуються інноваційні технології, метою яких є забезпечення високорентабельної діяльності страхових компаній не лише у короткостроковому, а й у довгостроковому періодах та розвиток страхового ринку.

Також, необхідно формувати сприятливе страхове середовище в якому будуть максимально враховані та захищені інтереси всіх суб'єктів страхування. У цьому контексті важливим постає впровадження інноваційних розробок у сфері надання страхових послуг.

Під інноваційною страховою послугою слід розуміти комплекс системних заходів, спрямованих

на гармонізацію всіх етапів страхового процесу з метою отримання фінансово-економічного й соціально-правового ефекту від страхування. Інноваційна страхова послуга має більш привабливіші споживчі властивості у порівнянні з попередніми, здатна задовольнити раніше неохоплені потреби потенційного страхувальника та базується на використанні нових технологій [1, с. 39].

Інноваційний процес передбачає поступове формування конкурентоспроможної страхової послуги, яка за своїми кількісними та якісними ознаками буде перевершувати свої аналоги та виконувати такі функції:

- поліпшення умов страхування для клієнтів;
- створення іміджу страхової компанії як передової та високотехнологічної;
- привернення уваги страхувальників до страхової компанії;
- розширення свого сегменту на ринку;
- удосконалення страхової статистики;
- зменшення виплат за рахунок зменшення ймовірності ризику.

В Україні страховий ринок має більш консервативний характер, інтернет та мобільні технології майже не використовуються саме для продажу страхових полісів. Тому очевидним є потреба заповнити цю нішу на вітчизняному ринку страхування.

Першочерговим завданням інноваційного страхування є перетворення збиткових видів страхування (медичне та автострахування) на прибуткові. Оскільки в українських страховиків досить великий об'єм страхового портфелю займає саме автострахування, то доцільним є впровадження інноваційних технологій саме в цю сферу страхування для безпосереднього або опосередкованого впливу на формування доходів та витрат вітчизняних страхових компаній.

Вплинути на прибутковість страховика можна такими шляхами, як збільшення доходів, зменшення витрат або зменшення оподаткування. Зміна оподаткування ніяк не залежить від дій страховика, тому цей вплив на прибуток регулюється винятково державою, в якій здійснює свою діяльність страховик.

У більшості страхових компаній доходи на 80-90% складаються з чистих зароблених страхових премій. Тому збільшення саме цього показника має прямо вплинути на доходи. Проте, при збільшенні страхових премій збільшуються й сукупний ймовірний ризик, що бере на себе страховик. Тому збільшуються і витрати за рахунок страхових виплат.

На прикладі автострахування, збільшити страхові премії можна лише за допомогою нарощування клієнтської бази або за допомогою нових страхових продуктів, що покривають певний вид специфічних ризиків, від яких не захищають стандартні поліси. Ці ризики можуть мати регіональний характер та бути притаманним лише певній місцевості. Проте більш ефективним методом збільшення доходів страховика є збільшення кількості страхувальників. Шляхів для цього є досить багато й більшість з них мають безпосередній зв'язок з маркетинговою діяльністю. Це в першу чергу реклама діяльність, акційні пропозиції, знижки та інше.

Що ж стосується зменшення витрат шляхом зменшення страхових виплат, то це інтенсивний шлях та він потребує використання інновацій у сфері страхування. В світі широко використовуються різноманітні інноваційні методи в автострахуванні, що дозволяють зменшити витрати та збільшити доходи за рахунок збільшення кількості страхувальників.

У Новій Зеландії сьогодні активно використовується ринок смартфонів та мобільних програм задля удосконалення результатів страхової діяльності. Так, в квітні 2014 року місцева страхова компанія «Tower» випустила безкоштовну програму для смартфонів «SmartDriver». Її сутність полягає у вивченні за допомогою мобільного пристрою поведінки водія на дорозі на основі останніх 150 км, проїханих водієм. Враховується дуже багато факторів:

- прискорення транспортного засобу;
- гальмування;
- середня швидкість їзди;
- час доби та інше [4].

Після того, як водій проїхав 150 км (як мінімум три поїздки, від 2 до 75 кілометрів кожна) програма виставляє йому бал від 0 до 10. На основі отриманої оцінки страхувальник отримує знижку до страхових премій у розмірі до 20% [5].

Таким чином головною метою даної програми для мобільних пристроїв є забезпечення більш

чіткої та конкретної для кожного страхувальника статистики, що дозволить більш точно визначити тариф. Звісно, що оскільки програма лише зменшує страхову премію (тобто у разі того, що водій їздить небезпечно, збільшення премій не відбуватиметься), страхова компанія має збільшити базову ставку страхової премії таким чином, щоб врахувати зваження на ризик (додати близько 15%). Тобто, якщо страхувальник буде їздити досить небезпечно, то він хоч і отримає знижку, проте вона має вираховуватись від здалегідь завищеної страхової премії.

Отже, впровадження цієї програми має непрямий вплив на зменшення витрат страховика та збільшення доходу шляхом зменшення ймовірності настання ризику. Саме цей унікальний програмний продукт спонукає водіїв їздити безпечніше, адже вони мають безпосередній фінансовий мотив так робити. Таким чином, це дозволяє зменшити ймовірність настання ризику, а, отже, і загальну кількість страхових випадків. Це значно зменшить виплати і, як результат, сукупні витрати страховика.

Іншим прикладом інноваційного впливу на доходи та витрати страховика є американська страхова компанія «Progressive», яка нещодавно запропонувала своїм клієнтам інноваційний страховий продукт «Pay As You Drive». Він пропонує страхувальникові спеціальні умови розрахунку страхової премії. Після підписання страхової угоди, клієнт отримує по пошті спеціальний пристрій «Snapshot», який підключається до діагностичного роз'єму транспортного засобу та персоналізує страхову премію в залежності від реального стилю водіння. Тобто, чим краще страхувальник їздить, тим менша страхова премія.

Пристрій фіксує всі дані про транспортний засіб, такі як швидкість, кількість різких гальмувань, час доби, проїханий шлях та інше. Далі, в залежності від поведінки на дорозі, програма виставляє водію оцінку та визначає знижку до страхової премії у розмірі не більше 30% [3].

Головними чинниками для визначення знижки є відношення різкого гальмування до подоланої відстані та час доби. Різким гальмуванням страховик визначає гальмування більше ніж на 7 миль на годину (11 кілометрів на годину) за секунду. А добу страхова компанія поділяє на три періоди за ризиком:

- Високий ризик – усі дні 00:00-04:00;
- Середній ризик – в робочі дні 04:00-09:00, 15:00-18:00, 21:00-00:00 та у вихідні 04:00-06:00, 21:00-00:00;
- Малий ризик – усе інше [6].

Дуже важливим моментом є те, що при використанні даної моделі розрахунку страхової премії, її базовий розмір повинен збільшитися приблизно на 20-25%. Це обумовлюється тим, що поганий водій має більше шансів потрапити в аварію та має платити більше. А середньо-

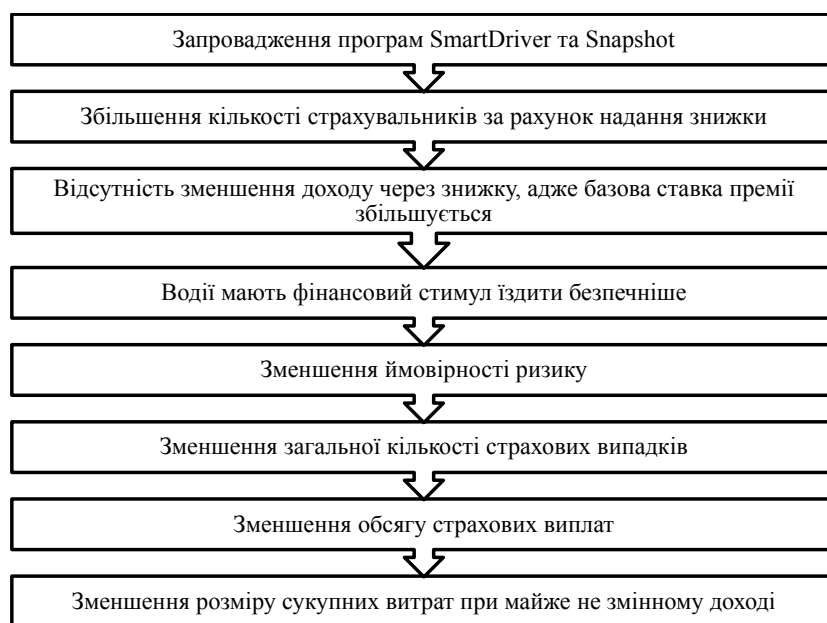

Рис. 1. Вплив програм «SmartDriver» та «Snapshot» на доходи і витрати страховика

Джерело: складено автором на основі [6]

статистичний водій має отримати знижку такого розміру, аби його страхова премія за новою схемою розрахунку була майже рівна базовій ставці без використання даного пристрою. Такий розрахунок називається зваженим за ризиком.

Головним завданням цього продукту для страховика є стимулювання безпечної їзди для застрахованих водіїв, що призводить до обмеження ризику настання страхового випадку при майже незмінному розмірі отриманих страхових премій.

Другорядною функцією є маркетинг у вигляді зацікавлення нових клієнтів інноваційними та унікальними методами розрахунку страхового тарифу. Страхова компанія «Progressive» використовує стратегію «знижки»: при укладанні угоди обумовлюється, що використання пристрою Snapshot дає саме знижку до базової страхової премії, а не пропонує новий шлях її розрахунку. А про те, що нова базова страхова премія відрізняється від старої (без використання пристрою) – страховик нічого не говорить [6].

В Україні, дуже великий об'єм ринку автостраховання, який, на превеликий жаль, є досить збитковим для вітчизняних страховиків. Таким чином, програмне забезпечення подібне до новозеландської «SmartDriver» або американської «Pay As You Drive» є необхідним для українських страхових компаній з великим об'ємом автостраховання у страховому портфелі. Головною перевагою є те, що витрати на розробку, інтегрування та рекламування цих програм є дуже незначними, а ефект досить великим. Тому такі інноваційні методи є важливими та ефективними для впровадження вітчизняними страховиками на сьогоднішній день.

Таким чином, запровадження подібних страхових послуг має прямо вплинути на величину витрат страхових компаній при незмінному значенні доходів, як показано на рис. 1.

В Україні подібна технологія вперше була запроваджена страховою компанією «АХА Страхування» наприкінці березня 2016 року. Страхова програма отримала назву «КАСКО СМАРТ» та діє за аналогічним принципом як і вищезгадана програма «Snapshot» [2].

Враховуючи, що революційна програма «Snapshot» була створена ще в 2010 році можна зробити висновок, що технологічний та інноваційний розвиток вітчизняного страхового ринку відстає від західного на цілих 6 років. В світі цифрових технологій, де будь-який новітній продукт старіє вже через рік після виходу на ринок, таке відставання є катастрофічним.

Висновки і пропозиції. Отже, розглянувши шляхи збільшення прибутку страховика на прикладі такої неприбуткової сфери, як автостраховання можна зробити висновок, що збільшення доходів страховика є екстенсивним шляхом, а зменшення витрат – інтенсивним.

Цілком очевидно, що в сучасних умовах найпривабливішим і дієвим варіантом є саме зменшення витрат за рахунок зменшення страхових виплат. Останнє можна здійснити тільки інноваційним шляхом, що дозволить зменшити ймовірність ризику, який зменшить кількість страхових випадків, а, отже, і загальну суму страхових виплат. Тому, на сьогоднішній день, вітчизняні страховики мають звернути увагу на іноземний досвід впливу на доходи та витрати страхових компаній шляхом впровадження інноваційних страхових продуктів, пов'язаних з високими технологіями.

Список літератури:

1. Страхові послуги: навч. посібник / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред Д. І. Деми [2-е вид. перероб. та допов.]. – К.: Алерта 2013. – 526 с.
2. АХА – Телематика [Ел. ресурс] // АХА Страхування: [сайт]. – Режим доступу: <https://axa-ukraine.com/insurance/auto-insurance/telematika-ua.html> – Назва з екрана.
3. Snapshot: Your safe driving habits can boost your savings [El. resource] // Progressive Insurance Company: [web-site]. – 2013. – URL: <https://www.progressive.com/auto/snapshot/>.
4. TOWER SmartDriver app [El. resource] // TOWER Insurance Company: [web-site]. – 2015. – URL: <http://www.tower.co.nz/car-insurance/smartdriver>
5. TOWER wins Innovation of the Year [El. resource] // TOWER Insurance Company: [web-site]. – 2014. – URL: <http://www.tower.co.nz/about-us/news/2014/tower-wins-innovation-of-the-year>
6. What Every Driver Needs to Know about Progressive Snapshot [El. resource] / J. Manna // Blog of Joe Manna: [web-site]. – 2015. – URL: <https://blog.joemanna.com/progressive-snapshot-review>

Крикуненко А.С., Березина С.Б.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ СТРАХОВЫХ УСЛУГ В ФОРМИРОВАНИИ ПРИБЫЛИ СТРАХОВЩИКА

Аннотация

В статье исследована сущность инновационной страховой услуги. Выявлены преимущества применения инноваций в сфере автострахования. Изучено зарубежный опыт внедрения инноваций в страховую сферу. Охарактеризованы теоретические аспекты влияния инновационных страховых услуг на финансовый результат страховщика. Определены возможности и перспективы внедрения отечественными страховыми компаниями высоких технологий с целью управления прибылью.

Ключевые слова: страховая компания, инновация, управление прибылью, страховая услуга, автострахование.

Krykunenko O.S., Berezina S.B.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

THE ROLE OF INNOVATIVE INSURANCE SERVICES IN THE PROCESS OF FORMING THE INSURER'S PROFIT

Summary

The essence of innovative insurance service is investigated in the article. The advantages of using innovations in the sphere of auto insurance are revealed. The foreign experience of introducing innovations into the insurance sphere has been studied. The theoretical aspects of the influence of innovative insurance services on the financial result of the insurer are characterized. The possibilities and prospects of using high-tech by domestic insurance companies for profit management purposes are determined.

Keywords: insurance company, innovation, profit management, insurance service, car insurance.